

ลำโพงดอกขาว Devil's trumpet

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Datura metel* L.

วงศ์ Solanaceae

ชื่อท้องถิ่น มะเขือขำ

ไม้ล้มลุก สูงประมาณ 1.5 เมตรลำต้น ก้านใบสีเขียว ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่ ขอบหยักเล็กน้อย ดอกเดี่ยว ออกตามซอกใบ กลีบเลี้ยง โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอด กลีบดอกสีขาว ชันเดี่ยว เชื่อมติดกันเป็นหลอด รูปแตร หรือ รูปลำโพงโบราณ ดอกใหญ่ กลีบ 5 กลีบ ยาวประมาณ 5 นิ้ว (ลำโพง มี 2 ชนิด ชื่อวิทยาศาสตร์เดียวกัน ลักษณะใบและดอกแตกต่างกัน โดยก้านใบและลำต้นลำโพงกาสลัก สีม่วงอมดำ ดอกสีม่วง กลีบซ้อนกัน 2-3 ชั้น) ผลลำโพงเป็นพืชในวงศ์เดียวกับมะเขือ มะเขือเทศ และพริก แต่ลำโพงเป็นพืชอีกสกุลหนึ่งในวงศ์นี้ ที่มีพิษไม่สามารถรับประทานได้

ส่วนที่ใช้ ใบ ดอก

สรรพคุณ แก้หอบหืด มวนเป็นรูปบุหรี่ปู

ข้อควรระวัง ในยาแผนโบราณ อนุญาตให้ใช้ผสมกับพืชอื่นมวนบุหรี่ปู โดยมีใบและ/หรือดอกลำโพง ไม่เกิน 15 %

ห้ามรับประทาน เพราะอาจทำให้เกิดอาการประสาทหลอนได้ ยกเว้นยาที่ผลิตขึ้นโดยมีรากลำโพงที่**สุ่มแล้ว*** คิดเป็นน้ำหนักรากแห้งสำหรับรับประทานในมือ หนึ่ง ไม่เกิน 75 มิลลิกรัม¹ จัดเป็นสมุนไพรอันตราย การใช้ควรอยู่ในความดูแลของแพทย์แผนไทย และเป็นไปตามองค์ความรู้การแพทย์แผนไทย

* สุ่มในที่นี้ หมายถึง การนำพืชมาเผาให้เป็นถ่าน ซึ่งทำให้โครงสร้าง ทางเคมีของสารประกอบถูกทำลาย เหลือองค์ประกอบเป็นธาตุคาร์บอน กรณี ที่สุ่มให้เป็นถ่าน ธาตุที่เหลือจะเป็นธาตุ อนินทรีย์ เช่น โซเดียม โบรอน ออกซิเจน องค์ประกอบของสารอินทรีย์ เช่น คาร์บอน ไฮโดรเจน และออกซิเจน ระเบิดออกไปหมดแล้ว

ข้อมูลเพิ่มเติม สารในใบและดอกลำโพงทำให้เกิดพิษ เป็น สารกลุ่ม tropane alkaloids เช่น hyoscyamine และ scopolamine ซึ่งสารเหล่านี้มีฤทธิ์ต้านระบบประสาทโคลิเนอร์จิก ทำให้หลอดลมขยายตัว ในปริมาณที่เหมาะสมจะมีประโยชน์ในการรักษาโรค สามารถบรรเทาอาการหดรัดตัวของหลอดลมในผู้ป่วยหอบหืด อย่างไรก็ตาม หากได้รับในปริมาณสูง จะทำให้เกิดอาการพิษต่อร่างกายได้ โดยมีอาการหัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง มีไข้ ม่านตาขยาย ปากแห้ง คอแห้ง ปวดศีรษะ สับสน เกิดอาการเคลิ้มฝัน มีอาการทางจิตและประสาทได้²

เอกสารอ้างอิง

¹รายชื่อยาแผนโบราณที่เป็นยาอันตราย (ไม่อนุญาตให้ใช้ในตำรับยาแผนโบราณ).

<http://food.fda.moph.go.th/data/news/2555/sepember/doc1859/D1859-16.pdf> เข้าถึงวันที่ 8 มิถุนายน 2564

²Dewick PM. Medicinal Natural Products: A Biosynthetic Approach: John Wiley.; 2009.